

ANGLOFILT

Elle i naturen har sommaren gjort siff. De ljusa sädesfällan är borta och landskapet övergår alltmer i brunt. Att då besöka Den engelska trädgården på Osterlen är en riktig vitaminkick och en sann färgfest. Här blommar rabatterna till långt in på hösten.

TEXT LISA ISING / FOTO PERNILLA BERGDAHL

*Denna sida: Lutyens bänk bland perenner och Austin-rosor.
Motstående sida: Ett överdåd av blommor i "double borders", häckarna och den långa sikflinjen – alla är de bärande element i den engelska trädgårdsstilen – och ett givet inslag på Scabesholm.*

Motstående sida: Kungsgården
bakom häckar i olika höjd.
I förgrunden syns bland annat
senblommande strålrudbeckia,
dagöga och solbrud.
Denna sida: De rika rabat-
terna drar till sig mängder av
fjärilar, som påfågelfogat på
denna solhatt, en *Echinacea*
purpurea 'Alba'.

*Motstående sida: En blomstrand "cottage garden" är en av trädgårdens många delar.
Nedan t v: Arrangemang av blommor och trädgårdsting kompletterar grönskan.
Nedan t h: Anissop är en flitigt använd perenn. Sorten nedan heter 'Blue Fortune'.*

Efter entréns pergola möter en nästan bedövande blomsterprakt som snabbt sätter stopp för all höstmelankoli. Rudbeckior i alla färger, knallgul dagöga och mahognyfärgade dagliljor. Rosenskära och dahlior i stora stånd. Till det: violetta knippen av rosenflockel och stäppsalsvia. Och så Austinrosorna som är inne på sin andra blomning.

Väldiga rabatter i "double borders" var förstas ett måste när trädgårdsanläggarna Anette Cato och Maria Nilsson bestämde sig för att skapa en engelskinspirerad besöksträdgård på Svabesholms kungsgård intill den lilla byn Svinaberga på Österlen. Nu är de inne på tredje hösten och deras känsla för det engelska har redan vunnit pris. Simrishamns kommun belönade trädgården 2016 med sitt arkitekturpris, både för stilfullheten, de inspire-

rande delarna och – inte minst – för blomsterprakten.

– Underbart roligt att få en sådan bekräftelse och uppmuntran, säger de, dagen till ära uppklädda i engelsk tweed.

DERAS TRÄDGÅRD INNEHÅLLER de flesta element som kännetecknar en engelsk trädgård. Den blomsterkantade mittaxeln med långa siktlinjer, en blomstrand "cottage garden" och rosor. Bakom drygt manshöga bokhäckar skymtar intilliggande Svabesholm, nästan som ett "manor house". Lägg till det vilda partier som ett woodland med skogskänsla, ångar och dammen med kavelidun. Det brittiska ackordet slutförs av bänkar från England, däribland den som arkitekten Edwin Lutyens ritat. Han samarbetade ofta med Gertrude Jekyll, en av Englands verkligt stora trädgårdsarkitekter, och skapade trädgårdar i Arts and Craftsstil.

MARIA NILSSON & ANETTE CATO

Maria Nilsson (t.v.) och Anette Cato är trädgårdsanläggare och driver tillsammans firmen Trädgårdsfixarna på Österlen sen tolv år tillbaka. I maj 2015 öppnade de Den engelska trädgården och den fungerar både som visnings- och besöks-trädgård. Redan året efter belönades trädgården med Simrishamns arkitekturpris för dess stilfullhet och biomaterprakt. För vägbeskrivning och mer info denengelskatradgarden.se.

– Det ska vara "a controlled exuberance", ett kontrollerat överflöd, sammanfattar Anette som gärna slänger in brittiska ord och uttryck när hon ska beskriva trädgården.

– En engelsk trädgård innehåller både perfekt klippta gräskanter och bjuder in det vilda. Det är mixen som är poängen, fyller Maria i.

Och så berättar de om besökare som fångat in dem för att visa att det ju växer en tistel i rabatten. Den måste väl bort? Men nej, "it's a well placed weed", har de försökt förklara.

– Allt i en trädgård får inte vara i korsett och i England är de så duktiga på att bjuda in de vilda växterna. Och är stolta över dem.

NÄR DE DROG IGÅNG sin engelska trädgårdsvision hade de rejält på fötterna. I drygt tio år har de haft firma ihop och ritat och anlagt trädgårdar på Österlen. Anette är dessutom gift med en engelsman i trädgårdsbranschen och har bott i England under nio år. Chelsea Flower Show har de besökt och jobbat på ett antal gånger. På Svabesholm hittade de vad de sökte – en vacker kungsgård med verksamhet men utan egentlig trädgård. Här ville de förverkliga sina idéer och inspirationen från England! Och Anders Thuresson på Svabesholm var med på noterna.

Idag kan man inte ana att trädgården bara är några år gammal. En stor fördel var att det redan fanns upp vuxna häckar och träd, men nittio procent av den ursprungliga marken fick ändå schaktas bort och därefter har de olika

partierna anlagts från grunden, sammanlagt 3000 kvadratmeter, omgivna av häck och traditionell stengårdsgård.

VARJE ÅR ÅKER Anette och Maria på inspirationsresor till England, alltid till ett nytt grevskap. I år gick turen till Shropshire i västra Midlands med bland annat besök i Wollerton Old Hall Garden.

– Den trädgården har en underbar struktur, siktlinjer och fina element som ger atmosfär, summerar de.

Andra trädgårdar som inspirerar är Great Dixter och Hidcote Manor. Men de brukar även besöka privata trädgårdar för att träffa engelska trädgårdsmänniskor, för de är minst lika inspirerande.

Efter senaste resan drömmer de om ännu högre häckar, mer färg i rabatterna, fler prakturnor och ett duvslag i trädgården. Men cricketplanen utanför gårdsgårdsmuren är redan anlagd och till nästa år finns Den engelska trädgården med i brittiska rosgurur David Austins katalog över sevärda trädgårdar med Austinrosor – ett 25-tal finns planterade på Svabesholm.

– Helt fantastiskt! Tidigare i sommar kom en representant från Austin på besök och han tyckte visst om vad han såg, "exceptional" var hans uttryck.

I England hittar Anette och Maria även kunskap och beprövade knep, som *The Chelsea chop* och *The Hampton hack*. Båda är bra metoder för den som vill ha en blommande trädgård långt in på hösten – och det förklarar hur det kan blomma så rikligt och sent i Den engelska trädgården.

*Motstående sida:
Några av favoriterna
från tidiga hösten:
Austinrosor tillsammans
med bland annat olika
sorters rudbeckia, rosen-
skära, dahlia, aster och
rosenflockel*

Blommor, blickfång med specialimporterade bänkar och trädgårdsting, skyltar som visar vägen till de olika delarna och böljande rabatter – summan av detaljerna gör tillsammans Den engelska trädgården.

Metoderna har fått namn efter de stora trädgårdsutställningarna Chelsea Flower Show och Hampton Court Palace Flower Show och man kan misstänka att de hjälpt provade utställare att styra blomningen till perfektion i rätt tid.

The Chelsea chop används på högsommarens blommor som flox och kärleksört och går ut på att växterna klipps ner till hälften eller en tredjedel i slutet av maj. Blomningen föresenas och på det viset räcker den längre in på hösten.

The Hampton hack går i stället ut på att få försommarens jättedaggkäpa, stäppsalsvia och riddarsporrar att blomma om ytterligare en gång på säsongen. När växterna är på väg att blomma över, klipps de ner med två tredjedelar – och blommor lika fint igen i augusti-september.

– Hampton hack funkar fint på det mesta som blommor före mitten av juli, men man måste stålsätta sig och klippa innan blomningen är helt över, förtydligar Anette.

Ytterligare en förklaring till den långa blomningen är att Anette och Maria mixar sommarblommor i perennrabatterna. Sommarblommorna är ofta som allra finast på sensommaren när många av perennerna börjar falna. Att blanda in en femtedel ettåringar som Linné-tagetes, rosenskära och broksalvia gör därför att rabatterna håller fräschören betydligt längre.

DET TIDIGA HÖSTLJUSET är mjukt och nästan gyllengult. Dagen dröjer sig kvar längre om morgnarna och det är definitivt höst. I Engelska Trädgården stannar sommaren kvar lite längre och grindarna stänger inte för säsongen förrän sista veckan i september.

Till sist sker ändå det oundvikliga när frosten slår till. Då klipps all blomsterprakten ner. De tunga höstregnen utnyttjas för höstplantering, för att anlägga nytt, flytta växter och för att sätta vårlökar. Fast hos Anette och Maria härjar sorken trots alla försök med fällor och vitlök och allium.

– Sorkarna har ätit upp tusentals lökar för oss. Fast vårlökar sätter vi likafullt, i år rosa tulpaner och vita liljeblomande – de andra har säkerligen gått åt, suckar de båda.

I maj öppnar trädgården åter och då visar det sig hur det gått för höstens tulpanlökar. ↩